№ 11. Sobota 15. Stycznia 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zl.; miesięcznie 1 zl. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zl.; miesięcznie 1 zl. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD

Monarchya Austryacka. Ameryka. Hiszpania. Anglia. — Francya. — Włochy.— Niemce. — Rosya. — Turcya. — Azya. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe.— Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Mianowanie. — Uwzględnienie względem przepisów rekrutacyi. — Wypadki dzienne z Lit. koresp. austr.)

Wiedeń, 12. stycznia. C. k. ministeryum finansów nadało posadę płatnika głównej kasy krajowej w Czerniowcach kontrolorowi tamtejszemu Wincentemu *Hassybaylowiczowi.*

— Ponieważ nową ustawę względem uzupełnienia armii wydano i ogłoszono dopiero po upływie feryi, przeto Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 29go grudnia r. z. dozwolić najłaskawiej, by co do oznaczonych w §. 20. b. kategoryi uczniów odstąpiono wyjątkowo i z ograniczeniem się na uzupełnienie armii na rok 1859 od przepisanych tam warunków względem ich uwolnienia, i trzymano się w tej mierze rozporządzenia z dnia 6. listopada 1851 l. 23.001 wydanego z ministeryum spraw wewnętrznych i oświecenia publicznego.

— W jednym z nieurzędowych artykułów gazety wiedeńskiej z dnia 6go b. m. podano powody, które skłoniły Najjaśniejszego Cesarza, że wysłał jeden korpus armii do swego Lombardo-weneckiego królestwa.

Nie wchodząc w powody polityczne — pisze dalej *Gazeta wiedeńska* — które mogły być pobudką do tego wysłania, chcemy przedewszystkiem sprawdzić rzecz istotną i ważną tak pod względem wojskowym, jak i finansowym przy rozpoznaniu teraźniejszego stanu armii cesarskiej i zbrojnych sił austryackich.

Jest to jedna z głównych reguł strategicznych, by wojsko zebrać się i wystąpić mogło w jak najkrótszym czasie w tem miejscu, gdzie go chce mieć wola wodza najwyższego.

Otóż w przeciągu kilku tygodni dowiodło wojsko cesarskie już dwukrotnie doskonałego urządzenia w tej mierze.

I tak rozkazał Cesarz, by z Pesztu wysłano jedną brygadę do Zemlina. Brygada ta składająca się z 4ch batalionów, 3ch technicznych kompanii, jednej dwunasto-funtowej bateryi z uprzężą na stopę wojenną urządzoną, tudzież z zupełną jak podczas wojny amunicyą i innemi przyborami, stanęła już *trzeciego* dnia w Zemlinie.

Wyszedł rozkaz cesarski, by jeden korpus armii przeniesiono z Wiednia do Lombardyi. Nazajutrz 7go rozpoczął sie pochód wojskowy; 10. stycznia przybyły już pierwsze kolumny doskonale zaopatrzonego korpusu rozmaitej broni do Lombardyi, a w kilka dni później był już cały na miejscu i w pogotowiu na wszelkie rozkazy.

W przeciągu czasu bardzo krótkiego, gdyż już dnia 8go stycznia zebrał się w Wiedniu nowy korpus, i mógł każdej chwili wyruszyć w dalszy pochód. Wiadomo to wprawdzie każdemu, o ile do tego pospiechu przyczynić się mogą środki komunikacyjne, lecz nie każdemu tak z wojskowych jak i cywilnych znane są w zupełności wojskowe urządzenia Austryi, które polegając na zasadach umiejętnych i ściśle przestrzeganych, mogą wszystkich życzliwych mieszkańców austryackich zaspokoić zupełnie.

A jeśli armia przygotowana jest we względzie materyalnym do boju, to niemniej nie zbywa jej i na ochocie wojennej. Wie bowiem o tem, że Monarcha zawsze o niej pamięta, i że za jego przewodem może dopełnić swego powołania i utrzymać w całości państwo, co je Bóg powierzył Cesarzowi.

W końcu przychodzi nam wspomnieć jeszcze i o kwestyi finansowej, to jest o kosztach pochodu wojsk austryackich, i zrobić przy tem uwagę, jako w naszych czasach jest niemniej i to oznaką dobrego urządzenia wojskowego, że łatwo dałoby się przekonać stronnictwo dążące ustawicznie do obalenia istnącego porządku rzeczy o zupełnej bezskuteczności wiadomego środka: by wywoływaniem od czasu do czasu niepokoju i zaburzeń uszczuplić i zniweczyć siły finansowe państw zmuszonych do kosztownych uzbrojeń i do utrzymywania w pogotowiu wojsk liczniejszych. — Otóż nie tak dla przekonania tego stronnictwa, jak raczej dla zaspokojenia poddanych życzliwych możemy śmiało powiedzieć, że te pochody wojskowe nie pociągnęły za sobą wielkich wydatków, i że poniesiono tylko zwykłe koszta nieodłączne od takich pochodów.

— *Litogr. koresp. austr.* pisze: Niedawno wspomnieliśmy o tem, że niektórym artykułom prasy angielskiej, a mianowicie dziennika *Morning Chronicle*, przyznaćby można tylko podrzędne znaczenie. Otóż okazało się teraz, że mieliśmy w tem słuszność zupełną, gdyż artykuły te miały posłużyć tylko do zbadania prawdziwego stanu rzeczy i opinii publicznej. O dzienniku *Times* wiadomo też, że z szczególną usilnością przykłada się do wybadania opinii publicznej kraju swojego, i że w obec niej odstępuje częstokroć od dawniejszego założenia swego i zdania odrębnego. Według otrzymanej dnia dzisiejszego (11go) wiadomości telegraficznej, oświadczył się teraz dziennik ten powtórnie i stanowczo już za zupełnem utrzymaniem austryackich praw władztwa we Włoszech. Wyglądamy też z ciekawością osnowy artykułów rzeczonych, a wnosząc z układu depeszy wyrażającej się otwarcie, że Anglii wypadałoby oprzeć się nieprzyjaznym w tej mierze usiłowaniom Francyi, ma to oświadczenie się pewną wagę i znaczenie w tej chwili.

W takim samym duchu wyraził się już i tygodnik *Continental Review*; pismo to ma wielką wziętość i licznych czytelników.

Constitutionnel przytacza list dziennika *Journal de Francfort*, w którym znacznie złagodzono znaczenie zdarzenia i wyrazów Cesarza przy sposobności powitania nowo-rocznego, a równie i *Pays* usiłuje teraz uśmierzyć wszelkie z tego powodu wzniecone mianowicie w Paryżu obawy. Tylko dziennik *La Presse* wystąpił zaciekle z artykułem podżegającym; lecz tyle w nim niedorzeczności i fałszu, że nie zasługuje nawet i na to, by z nim w dalsze spory wchodzić. Zasady jego przesiąkły zanadto socyalizmem, i niepodobna, by nieoburzyły każdego, kto dbając o swoją, umie także i cudzą własność uszanować.

Sir Karol Napier przesłał Janowi Pakington, pierwszemu lordowi admiralicyi pismo, w którem zestawia francuską potęgę na morzu z angielską, i wykazuje potrzebę znacznej reformy co do materyału i załogi na okrętach angielskich. Dziennik *Union* robi postrzeżenie w tej mierze, i upewnia, jakoby to było zwyczajną i wiadomą już taktyką polityków i publicystów angielskich, że kiedy im przyjdzie mówić publicznie i domagać się ulepszenia jakiej instytucyi, podają właśnie najmocniejszą jej stronę za najsłabszą lub niedoskonałą.

(Kolonizacya w węgierskich krajach.) (Dok.)

IV. Szczególne uwzględnienia przychodzącym z zagranicy osadnikom.

§. 11. Osadnikom, którzy przychodzą z zagranicy i wykażą się wydanem przez rodzinną władzę, a przez przynależną austryacką ambasadę potwierdzonem świadectwem względem majątku, zdatności do zarobku i nieposzlakowanego postępowania, może być nadane z potwierdzeniem ugody osiedlenia także austryackie obywatelstwo.

§. 12. Osadnicy z zagranicy, którzy na mocy §. 2. lub §. 5. nabędą prawo osiedlenia, będą doznawać dla siebie i dla swoich zagranicą spłodzonych synów uwolnienia od powinności wojskowej.

§. 13. Wszyscy przychodzący osadnicy, którzy należą do uznanego w Austryi chrześciańskiego wyznania, będą uczestnikami wykonywania religii zapewnionej tym wyznaniom.

§. 14. Mienie przychodniów, ich maszyny, sprzęty rolnicze, narzędzia rzemieślnicze, jak dalece te przedmioty przeznaczone są do własnego użytku, następnie bydło do użytku i roboty, które stanowi fundus instructus ich gospodarstwa, uwolnione są od opłaty cła, jeżeli przychodnie wykażą się potwierdzonemi ugodami osiedlenia.

V. Przyznanie pozwolonych uwględnień.

§. 15. Namiestnictwa i władze podległe namiestnictwom są upoważnione przyznawać od czasu do czasu dla nowo powstających osad przyzwolone uwględnienia.

Właściciele dóbr, którzy na mające się zakładać osady zamyślają sprzedawać grunta, równie jak osadnicy, którzy w rzeczonym zamiarze chcą je nabywać, jeżeli chcą uzyskać dla nowych osad przyzwolone uwględnienia, winni są zamierzoną lub ukończoną sprzedaż lub kupno, na wszelki sposób przed rozpoczęciem lub założeniem osad, najdalej w cztery tygodnie po zawarciu kontraktu podać do wiadomości rzeczonej władzy krajowej i dokładnie oznaczyć te uwględnienia, jakich się według wydanych przepisów domagać myślą.

§. 16. Przyznanie uwględnień ma nastąpić równocześnie z potwierdzeniem kontraktów, przez które osadnicy nabywają własność nowo powstających osad.

Klauzula potwierdzenia ma dokładnie zawierać każde przyzwolone uwzględnienie, jego początek i trwałość.

§. 17. Ugody czyli kontrakty można tylko wtedy potwierdzać:

a) jeżeli osadnik uzyska wolną, niepodzielną własność nowo powstającej osady;

b) jeżeli za zastrzeżone należytości postanowiona jest wyraźnie doczesna trwałość i wykupienie w samej ugodzie;

c) jeżeli nie zawierają żadnych pobocznych warunków, sprzeciwiających się istniejącym ustawom lub rozporządzeniom, albo szkodliwych wzrostowi osiedlenia.

d) jeżeli na pokrycie potrzeb kościoła i szkoły stosowne uczyniono staranie.

Wiedeń, 23. grudnia 1858.

Ameryka.

(Zatargi Stanów zjednoczonych z Paragwają.)

Jedna część eskadry Stanów zjednoczonych przeznaczona, ażeby wymusić zadośćuczynienie na Paraguay, przybyła tam według doniesień z Montevideo dnia 30. listopada, i oczekuje na posiłki. Po zupełnem zebraniu się eskadry całej liczyć będzie 10 paropływów, 4 fregat, 3 brygów i 3 szalup.

Hiszpania.

(Stosunki z Maurami.)

Adjutant Alvarez i sześciu żołnierzy, którzy wpadli w ręce Maurów, doznają wprawdzie lepszego obejścia, ale zawsze jeszcze trzymają ich w niewoli w obozie Benisedela. Ten naczelnik, który, jak się zdawało, nakłaniał się już do wymiany więźniów nie żądając zwrotu dział, nalega teraz więcej niż pierwej na spełnienie tego warunku sine qua non. Maurowie przynoszą żywność na targ, jednak nie z taką regularnością jak dawniej. Z tego wszystkiego nie można wnosić, że Maurowie wyrzekli się dalszych kroków nieprzyjacielskich, a rozwiązanie eskadry nie nakłoni ich wcale do przyjaźniejszego sposobu myślenia.

Anglia.

(Stan ubogich. — Wiadomści bieżące. — Budowa nowych okrętów.)

Londyn, 9. stycznia. Podług wykazu parlamentarnego zmniejszyła się liczba ubogich tej zimy w Anglii i Walii o 4.91 procent w porównaniu z rokiem przeszłym. Jest w Anglii i Walii 14.658 parafii, które własnym kosztem utrzymują swoich ubogich.

— Admiralicyi przedłożył teraz pewien Amerykanin do nabycia statek nowego wynalazku, który może niewidomie pływać pod wodą i iść w zapasy z wojennemi flotami całego świata. Domyślają się, że opisanie tego statku nadesłał pan Barnum.

— W Londynie obiegała dnia 8go b. m. pogłoska, że otworzenie parlamentu nastąpi dnia 8. lutego.

Times zaprzecza rozszerzonej wieści, jakoby indyjski rząd nie miał się przychylać już do żadnych gwarancyi na publiczne budowle w Indyach, dopokąd przychody kraju znacznie się nie podniosą. Wprawdzie w obec wielkiego niedoboru i istnących gwarancyi w kwocie 35 milionów funtów. sztrl. będzie rząd ze wszech miar z wielką przezornością postępować w tej sprawie, ale tak nie jest, by powszechnie pożyteczne przedsiębierstwa w Indyach były z tego powodu zaniechane lub odłożone.

— Anglia buduje obecnie w swych okrętowych warsztatach jedynaście wielkich liniowych okrętów; niektóre z nich są prawie na ukończeniu, i mogą być każdej chwili spławione. Największy między temi okręt „Prince of Wales" jest o 131, najmniejszy zaś „Irresistible" o 80 działach. Wszystkie razem mieć będą 1433 dział.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Deputowani ciała prawodawczego. — Zaprowadzenie komisyi katastralnej w Algieryi. — Moneta zdawkowa ściągnięta. — Towarzystwo historyków departamentalnych. — Arcybiskupstwo w Rennes. — Uzupełnienia w flocie. — Komisya murzyńska.)

Paryż, 9. stycznia. Spokojniejsze stosunkowo usposobienie zaczyna ustalać się tu coraz więcej. Wprawdzie nie można powiedzieć, że wróciło dawne zaufanie co do przyszłości, ale przestali już dowierzać przesadnym pogłoskom, które tak skwapliwie zapowiadały wojnę.

— Deputowani ciała prawodawczego ściągają się już licznie do Paryża. Podług nowego obliczenia składają się rozmaite opozycyjne frakcye ciała prawodawczego w ogóle z 65 członków, ale jak wiadomo, nie łączy się ta opozycya nigdy w jeden zastęp.

— Paryski korespondent dziennika *Köln. Ztg.* pisze pod dniem 8. b. m., że p. Persigny powołany telegrafem wrócił przed dwoma dniami z Anglii do Paryża. Także słychać w Paryżu, że jenerałowi Niel poruczono misyę do Niemiec. Idąc za oświadczeniem *Monitora* zapewniają urzędowe dzienniki, że nie zachodzi nic takiego, co by mogło rozniecić postępowanie nieprzyjacielskie. Zachodziła wprawdzie różnica w zdaniach między Austryą a Francyą, ale wszystkie kwestye zostały załatwione, „z wyjątkiem parowej żeglugi na Dunaju, ale to rzecz co obchodzi wszystkie narody." Ztąd, pisze dziennik *Pays*, powstały pogłoski wojny z Austryą we Włoszech, ale i w tem się mylą.

— Wprawdzie nieprzewidziane wypadki zmienić mogą nagle stan rzeczy, dotąd jednak nie ma żadnego powodu do wojny między Austryą a Francyą. „Nie możemy" kończy *Pays* „pochwalać naszego sprzymierzeńca z dnia 2. grudnia; niezgadzaliśmy się z nim często, i po dziś dzień nie zgadzamy się jeszcze. Ale sprzeczka nie wadzi ani rządom nie ludziom, jeżeli nie posuwa się do obrazy, Każdy broni, co mu się zda potrzebnem, ale nikt z orężem w ręku nie zmusza do przyjęcia swego zdania jeżeli tego nie wymagają godność i honor kraju."

— W ministeryum algierskiem utworzono właśnie z rozkazu księcia Napoleona nową komisyę, która ma zajmować się wyłącznie katastrem. Prezydentem jej jest uczony Babinet.

— Kolej żelazna z Tulonu do Marsylii ma być gotowa z końcem kwietnia, gdyż o tym czasie zamyśla Cesarz — jak słychać — zwiedzać roboty na wzgórzu Murilon.

— Ściągnięta z obiegu dawna miedziana moneta zdawkowa wynosi 48.511.907 franków 46 centymów, a waży 9.939.151 kilogramów. Wartość nowej monety miedzianej wynosi 48,500.000 fr., a waga jej tylko 4,850.434 kilogramów. Stosunek złota do srebra we Francyi jest zawsze jeszcze 15.5 : 1; złota do bronzu 310 : 1, a srebra do bronzu 20 : 1.

— Powzięto zamiar, założyć w każdym departamencie towarzystwo historyków, by wyszukiwać w zbiorach publicznych dokumenta, odnoszące się do historyi, bibliografii, literatury i sztuk, kopiować oryginalne dokumenta w zbiorach prywatnych, zbierać podania i t. p.

— Zamierzone utworzenie arcybiskupstwa w Rennes, z sufraganami w Vannes, Quienper i St. Brieux zostało w Rzymie uchwalone; zachodzi tylko pytanie, czy uchwała ta przejdzie we Francyi za ustawą czy za dekretem.

— Dziennik belgijski donosi z Toulonu, że nadszedł rozkaz z Paryża uzbroić natychmiast dwie fregaty parowe i przygotować uzbrojenie dziesięciu innych okrętów wojennych. — Jak donosi *Gazette du Midi* z Tulonu, budują na tamtejszych warsztatach znowu ośm łodzi kanonierskich według nowego systemu.

— Komisya mianowana z powodu sporu portugalsko-francuskiego dla rozpoznania kwestyi względem wynajmu murzynów, a zwana w Paryżu po prostu komisyą murzyńską, ukończyła już swe prace. Sprawozdanie jej podane być ma do wiadomości publicznej i znajduje się już w druku. Zdaje się — pisze gazeta kolońska między innemi, że komisya oświadczyła się za tem, by zatrzymano takzwane „dobrowolne" przychodźtwo, a co podobno nie bardzo różni się od handlu niewolnikami. Komisya nie wyrzekła zresztą zdania swego stanowczo, lecz ograniczyła się na wszechstronnem rozpoznaniu tej sprawy i na zasiągnieniu rady mężów zbliska z nią obznajomionych. Wypadek prac swych podaje teraz do wiadomości powszechnej. Zestawienie szczegółów i całe wypracowanie jest podobno takie, że zbiór dokumentów uważać można za podstawę do uchwały nakazującej utrzymanie dotychczasowego przywożenia murzynów. Lecz niewyprowadza komisya żadnych wniosków, i nie podaje żadnej rady wyraźnej. Nastąpi to dopiero w „sprawozdaniu do Cesarza", nad ułożeniem którego właśnie teraz pracują. Sprawozdanie to przedłoży książę Napoleon łącznie z całym zbiorem dokumentów rzeczonych, i oświadczy się w niem otwarcie przeciw dotychczasowemu systemowi takzwanego dobrowolnego przychodźtwa murzynów.

Włochy.

(Fałszywe doniesienia.)

Dziennik *Picolo Corriere d'Italia* wywiązuje się jak pisze *Gaz. wied.* sam z francuskiemi korespondentami swemi z tego na co zakroił, t. j. niepokoić wiadomościami z państw włoskich. Wenecya, Medyolan, Parma i Rzym dostarczać mu muszą żywiołu. Jego zdaniem, płyną w Brescyi i Bergamo krwi potoki, książę Modeny uciekł do Wiednia i t. p. Te i tym podobne wiadomości wywołały w dzienniku *Sferza* wychodzącym w Wenecyi dłuższą odpowiedź. Wczoraj, pisze gazeta wiedeńska, sprostowaliśmy te niepokojące pogłoski a osobliwie awanturnicze wiadomości jednej z francuskich korespondencyi. Dziennik *Independance belge* rad dzisiaj, że nie dowierzał wiadomościom o mniemanych zajściach w nocy nowego roku w Medyolanie, gdyż urzędowe wiadomości donoszą, że w tej stolicy zupełny pokój panuje.

Niemce.

(Otwarcie sejmu berlińskiego obwieszczone. — Komisya przedsejmowa. — Obligacye saskie. — Nowiny dworu w Monachowie.)

Berlin, 8. stycznia. Względem otworzenia sejmu, zwołanego na dzień 12. b. m., wydał dziś minister spraw wewnętrznych następujące ogłoszenie:

„W dopełnieniu mego ogłoszenia z 23. grudnia 1858 zawiadamia się niniejszem pp. członków obudwu izb sejmowych, że otworzenie sejmu zwołanego na dzień 12. stycznia, nastąpi tego samego dnia o godzinie $11^1/_2$ przed południem w białej sali zamku królewskiego, i że przedtem o godzinie 10. będzie nabożeństwo dla członków ewanielickich w katedrze, a dla katolickich w kościele Ś[tej] Jadwigi."

— Dziennik *Neue Preuss Ztg.* nazywa to „niebezpieczną nowością", że pozwolono sobie wezwać do pewnej komisyi członków izby, których niewybierała sama izba, lecz ministrowie, i donosi oraz, że z tej przyczyny niechcieli członkowie izby hrabia Arnim-Boytzenburg i hrabia Itzenplitz wstąpić do komisyi zajmującej się sprawą rozwodów małżeńskich.

Drezno, 8. stycznia. Dziennik *Dresdener Journal* ogłasza ustawę względem wydania nowych 4% obligacyi długu państwa w kwocie $3^1/_2$ milionów talarów.

Mnichów, 8. stycznia. Dzisiaj o pół do ósmej wieczorem były zaślubiny bawarskiej księżniczki Maryi z Franciszkiem Maryą księciem Kalabryi; księcia Kalabryi zastępował książę Luitpold. Cały królewski dwór był w gali a za przybyciem Króla do kaplicy i podczas ceremonii dawano salwy z 60 wystrzałów działowych. Ślub dawał arcybiskup z Mnichowa. Po zaślubinach była u Królowej familijna uczta.

Rosya.

(Składki na czarnogórski kościoł.)

Senacki dziennik ogłasza następujący ukaz:

Minister spraw zewnętrznych oznajmił nadprokuratorowi świętego synodu, że książę Czarnogóry Daniło udał się do ministeryum z prośbą, ażeby nowowyświeconemu biskupowi Nikanorowi Negusz pozwolono było zbierać w Rosyi składkę na założenie seminaryum w Czarnogórze i na zaopatrzenie innych kościelnych potrzeb czarnogórskiego ludu, oraz że ta prośba przedłożoną została Jego Mości Cesarzowi do najwyższego potwierdzenia, tudzież że uzyskała względy u Jego Mości Cesarza. Książę Gorczakow zatem upraszа podać to do wiadomości świętego synodu, w nadziei, że św. synod troskliwy o potrzeby naszych sławiańskich współwyznawców nietylko zezwoli biskupowi Nikanorowi na powyżrzeczoną składkę, ale i sam okaże życzliwość swoję w tym chwaleboym zamiarze.

Święty synod uznając konieczność przychylenia się ze swej strony, a to ze względu wzajemnej życzliwości kościoła rosyjskiego i czarnogórskiego ludu z jego duchowieństwem ustanawia: Biskup Czarnogóry i Brdy, Nikanor Negusz otrzyma z urzędu książkę z wezwaniem do składek dobrowolnych, a zaś wszelkie dary mają być drukowane w dziennikach według planu jak święty synod postanowi; wpływające datki zaciągać będzie biskup do książki i po ukończeniu składek odda książkę i pieniądze ekonomicznej administracyi św. synodu do rewizyi i przesłania pieniędzy przez ministra spraw zewnętrznych do Czarnogóry. Ponieważ biskup Nikanor wracać będzie na Moskwę i Kijów, zatem po jego odjeździe nastąpić ma składka i odesłanie pieniędzy za pośrednictwem miejscowych konsystorzów.

Turcya.

(Sprawy serbskie.)

O wypadkach w Serbii pisze *Journal de Constantinople:*

„Wypadki te wywołały w pierwszej chwili pewne wzruszenie, lecz po lepszej rozwadze uśmierzyły się wkrótce obawy wzniecone. Przyznać też należy, że położenie Porty wysokiej jest jasne i oznaczone wyraźnie. Rządowi J. M. Sułtana zależy przedewszystkiem na tem, by w Serbii utrzymać porządek, spokojność i pomyślność, a jeśli książę Alexander wezwany wyborem ludności do rządów nie umiał zjednać sobie życzliwości mieszkańców i teraz ma w Serbach przeciwników, tedy nie sądzimy, by dwór zwierzchniczy mógł mieć zamiar internowania w inny sposób, jak że mądrością rad swoich i przywróceniem porządku prawnego radby utrzymać pomyślność we wszystkich częściach państwa swego. Skupczyna przekroczyła przy tej sposobności granice swej władzy, jak to już i sam senat serbski oświadczył. Zborowi temu nie przysługa wcale prawo usuwania księcia, a tem mniej jeszcze mianowania innego i przywłaszczania sobie władzy wykonawczej. Gdyby objawiła życzenia swoje w drodze przynależnej, tedy nie wątpimy o tem, że z pewnością byłyby wzięte pod rozwagę i według słuszności uwzględnione. Równocześnie spodziewamy się, że reprezentanci mocarstw wielkich pospieszą z życzliwą pomocą Porcie wysokiej dla lepszego i prędszego załatwienia tej sprawy.

Azya.

(Poczta chinska.)

Podług listownych doniesień z Chin otrzymanych we Francyi razem z pocztą, która przywiozła treść francusko-japońskiego traktatu z 9. października 1858, spodziewano się wkrótce za przyrzeczeniem dworu pekińskiego usunięcia wicekróla i jego oficerów. — Z Kochinchiny donoszą, że nastało pogodniejsze powietrze i że stan zdrowia wojska był pomyślny. Armia gotowała się wyruszyć na Hue, i spodziewano się rozpocząć oblężenie z d. 15. grudnia.

Afryka.

(Doniesienia z Abisynii.)

Według doniesień z Abisynii odniósł Teodor walne zwycięztwo nad wojskiem Ubie'ego, Króla w Tigre, i udał się w dalszy pochód wojenny ku wschodowi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 12. stycznia. Prywatne wiadomości z **Belgradu** z 11. b. m. donoszą: Telegram z Konstantynopola z 10. b. m. donosi, że Kapu Kiaja podał wczoraj prośbe Skupczyny i tymczasowego rządu o potwierdzenie księcia Miłosza, i że spodziewa się otrzymać wkrótce odpowiednie rozporządzenie. Książę Miłosz przebywa dotąd jeszcze w Bukareszcie, ale poczynił już wszelkie przygotowania do podróży. Powrót wygnańców z Ruszczuka ma nastąpić dopiero za przybyciem księcia Miłosza. Z początku chciano ich przenieść z Ruszczuka do Szumli, ale prośba tymczasowego rządu serbskiego wyjednała tyle, że odwołano to rozporządzenie.

Tryest, 11. stycznia. Parostatkiem Lloyda „Calcutta“, który wczoraj odszedł do Alexandryi, odpłynęli ppie Castellani i Treschi, wysłani do Indyi wschodnich i Chin dla sprowadzenia dobrych nasion morwowych.

Wenecya, 10. stycznia. Wczoraj zawinęły tu szczęśliwie paropływy „Elżbieta,“ „Łucya“ i „Wulkan.“ Tutejsze towarzystwo „Stabilimento mercantile“ oznaczyło dyskonto swoje na 5 $^{1}/_{2}$ prc.

Paryż, 11. stycznia. Podług depeszy z Neapolu ułaskawił Król 61 politycznych więźniów, między tymi Poëria.

Turyn, 12. stycznia. Kasę podatkową w Biella okradziono na 29.000 franków. Sprawcy nieodkryto jeszcze. — Na prowincyi wzmaga się wielce kradzież leśna. — Dzienniki tutejsze wykładają mowę od tronu swoim sposobem. W Sassari krążyła petycya za zniesieniem gwardyi narodowej.

Rzym, 6. stycznia. Rząd papieski rozwiązał ministeryum wojny, a natomiast zaprowadził od 1. b. m. centralną adminstracyę sprw awojskowych.

Z poczty zamorskiej na Tryest.

Alexandrya, 4. stycznia. Komisya do uregulowania stosunków monetarnych postanowiła zaprowadzić taryfę rządową we wszystkich sprawach handlowych. Wicekról potwierdził tę uchwałę, ustanowił komisye do zrewidowania taryfy i do zaprowadzenia jej naznaczył dzień 15. lutego r. b. Nowomianowany c. k. austryacki jeneralny konzul, pan Schreiner, przybył do Alexandryi.

Hongkong, 30. listopada. Nowa taryfa jest już ogłoszona. Część Kantonu stoi dotąd pustką. Francuzów w Kochinchinie trapią rozmaite słabości.

Wiadomości handlowe.

Tarnopol, 2. stycznia. Według doniesień handlowych sprzedawano w drugiej połowie grudnia na targach w *Tarnopolu i Trembowli* w przecięciu mec pszenicy po 2 zł. 90 c. — 3 zł. 15 c.; żyta 1 zł. 51 c. — 1 zł. 68 c.; jęczmienia 1 zł. 17 c. — 1 zł. 5 c.; owsa 78 c. — 91 c.; hreczki 1 zł. 18 c. — 1 zł. 40 c.; kukurudzy 0 — 1 zł. 68 c.; kartofli 63 c. — 56 c. Cetnar siana po 1 zł. 16 c. — 0. Za sąg drzewa twardego płacono 10 zł. 50 c. — 4 zł. 55 c., miękkiego 8 zł. 40 c. — 3 zł. 95 c. Funt mięsa wołowego kosztował 9 c. — 9 c. i mas okowity 55 c. — 58 cent. wal. austryackiej.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 14. stycznia.

Hotel rosyjski: P. Sochaczewski Wiktor, z Krakowa.
Hotel angielski: P. Jaworski Stefan, c. k. podporucz., z Sącza.
Hotel podolski: P. Bocheński Eliasz, z Otyniowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 14. stycznia.

PP. Augustynowicz Bolesław, do Kniażego. — Abancourt Ksawery, do Luwczy. — Hr. Badeni Alex., do Glinian. — Czajkowski Mikołaj, do Dusanowa. — Br. Doliniański Sew., do Dolinian. — Gontard Henryk, c. k. major, do Gródka. — Grabowski Wł., do Sokołówki. — Komarnicki Bol., do Wiednia. — Lityński Wen., do Litwinowa. — Padlewski Stef., do Suchodół. — Pomezański Jędrzej, do Szczerca. — Rusanowski Kajetan, do Krakowa. — Br. Schloissnig Teodor, c. k. pułkownik, do Gródka. — Wiktor Tadeusz, do Świrza. — Winogrodzki Albin, do Hłuboczka. — Zembery Mich., c. k. rotm., do Gródka. — Zadurowicz Grzegorz, do Narożny.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 13. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	''' 321 62	— 3 6°	86 0	zachodni mi.	pochmurno
2. god. po poł.	322 65	— 3 4°	87.6	półn.-zach. „	„
10. god. wiecz.	324 09	— 3.5°	94 5	„ „	„

W nocy śnieg 65'''.

T E A T R.

Dziś opera niemiecka: „**Hernani.**“
Jutro: Koncert panny Klotyldy Bogdanowicz, i komedye niemieckie: „**Nr. 77**“, w 1 akcie Kotzebuego, i „**Haimon Lewy**“ w 1 akcie.

T e r m i n a

sprzedaży, kupna, dzierzawy, licytacyi i t. d.

Dnia 17. stycznia: Sprzedaż realności nr. 167 we Lwowie. — Sprzedaż realności nr. 701 w Radowcach.

Dnia 18. stycznia: Wydzierzawienie propinacyi w Nowym Jaryczowie we Lwowie.

Dnia 19. stycznia: Sprzedaż realności nr. 164 $^{2}/_{4}$ w Stanisławowie. — Licytacya na dostarczenie drzewa budulcowego na galicyjską kolej żelazną za pomocą ofert w Wiédniu.

Dnia 20. stycznia: Sprzedaż realności nr. 181 we Lwowie.

Dnia 23. stycznia: Sprzedaż realności nr. 80 w Arborze w Solce.

Dnia 24. stycznia: Sprzedaż realności nr. 151 w Przemyślu. — Sprzedaż łazni izraelickiej w Samborze. — Licytacya na różne klejnoty w banku

zastawniczym ormiańskim we L..owie. — Licytacya na wyrestaurowanie kościoła za pomocą ofert w Olesku.

Dnia 25. stycznia: Sprzedaż desek, dylów, i t. podobnego materyału w Dolinie.

Dnia 31. stycznia: Licytacya na dostarczenie różnych materyałów dla dyrekcyi salin za pomocą ofert w Wieliczce. — Licytacya na wyreperowanie rynew za pomocą ofert w Winnikach.

Kurs lwowski.

Dnia 14. stycznia.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	81	4	91
Dukat cesarski	„ „	4	86	4	94
Pólimperyal zł. rosyjski	„ „	8	39	8	54
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	59	1	62
Talar pruski	„ „	1	52	1	57
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	19	1	22
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	—	83	70
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	78	—	79	30
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	—	80	40

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 14. stycznia.

		zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	wal. austr.	83	50
„ przedał „ „ 100 po		84	—
„ dawał „ „ 100		—	—
„ żądał „ „ 100		—	—
Wartość kupona od 100 złr.		—	$15\frac{1}{6}$

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 12. stycznia.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. — —. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 79.20. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 78 —; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —. po 3% za 100 zł. —.— ; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —; po 1% za 100 zl. — —; Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. 125. z roku 1854 za 100 zł. 106 50. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. 93.—; Węgier 78.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii 77.50; Galicyi 78 —; Bukowiny 79.50; Siedmiogrodu 76 50; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 936 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 212.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1670; towarzystwa kolei żelaznej państwa 226 —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 76.50; polud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 485.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 85.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemyslu sztuka 94.80; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 88.50. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —.—. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 89.30. Genua za 100 lirów piemonckich — —. Hamburg za 100 marko banko 78 50. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 105.—. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. 42.25. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zl. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. 100 75.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 14.90. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich 8.20. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5., — dukaty ces. pełnej wagi 5, korony 14.30. pólkorony —.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 12. stycznia.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	—.—	—.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	79.10	79.25
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	78.50	79.75
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	70.—	70.50
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	310.—	315.—
„ 1839 „ 100 „	127.—	128.—
„ 1854 „ 100 „	106.50	107.—
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	92.—	93.—
Węgier	78.50	79.—
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	77.—	78.—
Galicyi	77.—	78.—
Bukowiny	78.50	79.—
Siedmiogrodu	76.50	77.—
innych krajów koronnych	90,50	91.50
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	940.—	942.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	215.—	215.50
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	603.—	606.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zl. mon. kon.	1690 —	1692
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	228.—	228 50
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zl. (5%) wpłaty	76.—	76.50
Polud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	170.—	171.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	85.—	90.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	61.—	62.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	488.—	490.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	310.—	320.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	97.—	98.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	94.50	95.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	88.50	89.—
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99 50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	85.—	85.25

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	94.75	95.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	74.—	75.—
Salma 40 „ „	40.—	41.—
Palffiego 40 „ „	38.—	38.50
Clarego 40 „ „	37.80	38.—
St. Genois 40 „ „	38.75	39.—
Windischgrätza 20 „ „	23.—	23.50
Waldsteina 20 „ „	26.—	26.50
Keglevicha 10 „ „	15.25	15.75

Na 3 miesiące.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	89.50	90.—
Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty	89.70	90.—
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{3}{4}$%	79.50	79.75
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	105.—	106 —
Paryż, za 100 franków 3%	42.20	42.30

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	5 zł.— — cen.	5 zł.— 3 cen.
Korona	14 „ —30 „	14 „ —35 „
Napoleondor	8 „ —42 „	8 „ —48 „
Rosyjski imperyał	8 „ —54 „	8 „ —58 „

KRONIKA.

W Devonshire, jednem z najpiękniejszych hrabstw Anglii, niema dotąd jeszcze ani śladu zimy, a powietrze ma być tak łagodne, że po ogrodach kwitną rozmaite kwiaty, a na łąkach pokazują się już pierwiosnki. Tak przynajmniej donoszą korespondenci miejscowi.

(Handel z Japonią.) Podług listu pewnego Francuza, który towarzyszył baronowi Gross w podróży dyplomatycznej do Jeddo, poszukiwane są na targach japońskich najbardziej wszelkiego rodzaju perfumy, jako to „mydła toaletowe, wódka kolońska i „Eau de Portugal," które Japonowie nazywają prawdziwemi darami nieba; także smakują im bardzo wina francuskie, osobliwie szumujące." Prócz tego kupują chętnie ryciny, almanaki z obrazkami, rysunki kostiumowe, wizerunki z historyi naturalnej i mapy, a w końcu popłaca u nich także broń palna i wyroby wełniane, gdyż Japonowie używają dotąd na suknie materyi jedwabnych i bawełnianych, które watują na zimę.

(Statystyka paszportowa we Francyi.) Jak wielkim był ruch, co zowią „przenośny" we Francyi, okazuje następujące podanie statystyczne udzielonych paszportów. W 1854 roku wydano w Francyi 37.607 paszportów, dla 50.651 osób, między tymi było 11.412 robotników i rzemieślników, 9485 gospodarzy, 8803 kupców, 3190 właścicieli dóbr i kapitalistów, 5609 osób takzwanej liberalnej profesyi, 4604 osób bez rzemiosła i 2548 sług. Z tych miało 18.415 osób zamiar osiąść za granicą. W ogóle udało się 8170 osób do Algeryi a 337 do innych francuskich kolonii. Reszta zaś, to jest 42.144 podróżnych rozchodziła się w następujący sposób: 6744 do północnej Ameryki, 6475 do Anglii, 6322 do Włoch, 5417 do Belgii i Holandyi, 5180 do południowej Ameryki, 4016 do Niemiec, 3830 do Szwajcaryi, 2820 do Hiszpanii i Portugalii Z południowo-zachodniej strony Francyi udają się wychodźcy ponajwiększej części do południowej Ameryki a z południowej i północno-wschodniej strony do Algieryi.

Dodatek tygodniowy Nr. 2.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1) Pismiennictwo w Galicyi. Do pismiennictwa w Galicyi z ostatniego dziesiątka lat. Zapisy bibliograficzne. Rok 1849—1859.

Wstęp. Mnogość języków i rozmaitość mowy. Przedniejsze języki w Europie. Jedność i spójnia literatury polskiej. Pismiennictwo galicyjskie w upośledzeniu. Powody Statystyczne zestawienie. Chyby w wykazach cudzoziemskich. Stosunki pismiennictwa do ludności u Węgrów, u Czechów, u Polaków i innych narodów. Względy porównawcze pismiennictwa narodów do narodów, ludów do ludów. Stan pismiennictwa w Galicyi. Statystyka wydawanych dzieł polskich za granicą. Tabela wydawnictwa galicyjskiego z roku 1852 i 3. Postęp w roku 1854.

2) Wykaz nowych z fundamentu nadrastających budynków i przybudynków we Lwowie od roku 1846 po koniec 1857 z oznaczeniem bieżącego czynszu.

3) Gorzelnie i browary w lwowskim okręgu administracyjnym. Wydatek w listopadzie 1858—1857.

4) Kookolniki. Dokument z roku 1421 i 1617. Jan Rzeszowski lwowski Arcybiskup uposaża kościoł przez siebie zbudowany.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.